

لیگ فوتبال انگلیس ۱۹۸۹-۱۹۸۸: لیورپول صفر - آرسنال ۲

وقتی فوتبال انگلیسی متحول شد

(توضیح: این مقاله راجع به «فوتبال انگلیسی» English Football است. با «فوتبال انگلیس» متفاوت است.)

گل پیروزی‌بخش مایکل توماس در ثانیه‌های پایانی و برد برابر قرمزهای آنفیلد، فوتبال را در انگلستان تغییر داد. پیروزی ۲ بر صفر آرسنال برابر لیورپول در آنفیلد در آخرین روز فصل ۱۹۸۸-۱۹۸۹ پرشورترین و مشهورترین بازی در تاریخ فوتبال انگلستان است. گل دقیقه ۹۱ مایکل توماس یک درام تمام عیار بود. شانس رقم خوردن چنین نتیجه‌ای یک در میلیون بود که دقیقاً هم همان در آمد! این اتفاق همچنین یک لحظه مهم در تحول بازی انگلیسی بود، نه تنها به سلطه لیورپول در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ پایان داد بلکه باعث تجدید حیات این ورزش به عنوان سرگرمی‌ای تلویزیونی شد.

یک بازی تعیین کننده قهرمانی در یک جمعه شب که شور و اشتیاقش به میلیون‌ها خانه برده شد تا توجه‌ها به مفهوم ورزش به عنوان یک سرگرمی همگانی جلب شود. در پایان یک دهه سیاه برای ورزش، ما شدیداً به لحظه جادویی توماس احتیاج داشتیم. با این حال، یک اتفاق دیگر در ۴۱ روز قبل از این که بازی هم در رابطه با لیورپول و آرسنال بود باعث شد تا فوتبال برای سی سال آینده تغییر شکل دهد. کشته شدن ۹۶ نفر در هیلزبورو در پانزدهم آوریل ۱۹۸۹، یک فاجعه ویرانگر که هنوز هم در لیورپول امروزی تبعاتش احساس می‌شود. پیامدهای این فاجعه همراه با اتفاقاتی که هفت هفته بعد در آنفیلد افتاد، فوتبال را برای همیشه تغییر داد؛ آن را از مسیری دور کرد که باعث می‌شد این ورزش تبدیل به یک چیز نامناسب مدرن شود.

اواخر دهه ۱۹۸۰، فوتبال نمادی از این بود که ناچرسیم چگونه جامعه بریتانیا را تغییر داد. فوتبال طلسم شده و فراموش شده حسابی به قهقرا رفته بود، مشکل هولیگانیزم دیگر از کنترل خارج شده بود و این درحالی بود که دولت تاجر به ساعت کاری طبقه کارگر مثل معدنچی‌ها نگاه می‌کرد و این یک مشکل بزرگ بود.

بر اساس گزارشی که در ساندی تایمز در سال ۱۹۸۵ به چاپ رسید «فوتبال یک ورزش مختص محلات پایین‌شهر بود که در ورزشگاه‌های همان محلات بازی می‌شد و توسط

انبوه مردم زاغه‌نشین تماشا می‌شد».

جو سیاسی، اجتماعی آن دهه را نمی‌توان از بی‌نظمی‌های داخل استادیوم یا رشد دراماتیک هولیگانیزم جدا دانست. چیزی که ترس‌های امنیتی در زمین‌های فوتبال افزایش داد و آنها را به یک محیط سمی تبدیل کرد. همانطور که تد کروکر، رئیس اتحادیه فوتبال در سال ۱۹۸۵ در یک جلسه بحران بعد از یک ماجرای امنیتی به تاجر درباره آشوب‌های بیرون از استادیوم در سراسر کشور گفت: «این افراد مشکل جامعه هستند، ما در ورزش هولیگان‌ها را نمی‌خواهیم خانم نخست‌وزیر».

حوادث بسیار مهمی قبل از حادثه هیلزبورو هم رخ داده بود.

در سال ۱۹۸۵ یک آتش‌سوزی در بردفورد، ۵۶ نفر را کشت و در همان سال ۳۹ هوادار یوونتوسی بر اثر آشوب

کشته شدن ۹۶ نفر در هیلزبورو در پانزدهم آوریل ۱۹۸۹، یک فاجعه ویرانگر که هنوز هم در لیورپول امروزی تبعاتش احساس می‌شود. پیامدهای این فاجعه همراه با اتفاقاتی که هفت هفته بعد در آنفیلد افتاد، فوتبال را برای همیشه تغییر داد؛ آن را از مسیری دور کرد که باعث می‌شد این ورزش تبدیل به یک چیز نامناسب مدرن شود

هواداران لیورپول در فینال جام باشگاه‌های اروپا در بروکسل کشته شدند. در هر دو مورد، کهنگی استادیوم و تمرکز پلیس برای جلوگیری از خشونت به جای ایجاد امنیت، تا حدودی دلیل اصلی ماجرا بود.

مالکوم کلارک، رئیس فدراسیون هواداران فوتبال در سال ۲۰۱۶ به اسکای نیوز گفت: «همه دستور کاری که درباره مشکل هولیگانیزم وجود داشت، حول واکنش به مردم می‌چرخید، مقامات فقط می‌خواستند به همه چیز واکنش نشان دهند و

این یعنی چیزهای ساده‌ای مثل اقدامات احتیاطی و ایمنی و برخورد درست با مردم در فوتبال نادیده گرفته شد.» فوتبال در سال ۱۹۸۹ وقتی ۹۶ نفر در حادثه هیلزبورو جانشان را از دست دادند، کاملاً سقوط کرده بود. فاجعه‌ای کاملاً قابل پیشگیری که ناشی از سهل‌انگاری شدید پلیس و مقامات ذیربط بود (اما هواداران لیورپول مقصر شناخته شدند).

این فاجعه و در ادامه لاپوشانی پلیس که به اشتباه گفته شد دلیل ماجرا مشکل جمعیت و مستی آنها بوده، تشکیلات سیاسی را به این سمت سوق داد که مشکل از مردم است و باید آنها را با ابزارهای مختلف کنترل کرد.

با گزارش تیلور در سال ۱۹۹۰ و هموار شدن مسیر ایمن شدن استادیوم‌ها و سازوکاری به نام «لیگ برتر» صعود فوتبال انگلیس از تاریکی شروع شد. این می‌تواند نقطه عطفی برای فوتبال و رابطه جامعه با ورزش باشد. اوون گیسیون در روزنامه گاردین در سال ۲۰۰۹ نوشت: «این ماجرا فوتبال انگلیسی را از خودش و حزب کارگر که فوتبال را به عنوان یک ماجرای خجالت‌آور و مایه آزار می‌دید، نجات داد».

آن گزارش به شدت با انتقاد از اینکه چگونه صنعت فوتبال با هواداران رفتار می‌کرد، سرزنش پلیس و وضعیت استادیوم‌ها، خواستار این شد که سکویای همه استادیوم‌ها دارای صندلی باشد.

همه تیم‌هایی که در لیگ یک و دو حضور داشتند، ۳۱ میلیون پوند (۳۹ میلیون دلار) از محل بودجه عمومی برای تغییرات دریافت کردند. سرانجام زیرساخت‌های کهنه‌ای که ده‌ها کشته در این سال‌ها به وجود آورده بود، از بین رفت و فوتبال انگلیسی دوباره متولد شد.

رابطه بین فوتبال و جامعه آهسته اما پیوسته بازسازی شد و همزمان در دهه ۹۰ عوامل بسیار دیگر در ورزش کشور دستخوش تغییر شد (از دلسوزی برای اشک‌های پول گسکوین در جام جهانی ۱۹۹۰ ایتالیا تا علاقه گروه‌های پاپ انگلیسی به فوتبال، تا کتاب «تب شدید» نیک هورنی که فوتبال را برای طبقه متوسط دلپذیر کرد). هیچ شکی در مورد این دو عامل نیست.

استادیوم‌ها با ساختاری صحیح و مناسب باعث شد زمین‌های فوتبال ایمن باشند و فورمت «لیگ برتر» فوتبال را

به یک صنعت سرگرمی خیره‌کننده تبدیل کرد. هر دوی اینها به خاطر درس‌هایی بود که از هیلزبورو گرفته شد. پس از گزارش تیلور و پیامدهای مالی آن، افکار شروع به تمرکز روی ایده لیگی جداگانه کرد.

ریک پری، مؤسس کمیته اجرایی لیگ برتر در سال ۲۰۱۶ به اسکای نیوز گفت: «من فکر می‌کنم بالاترین چیزی که در ذهن باشگاه‌ها بود، این بود که چگونه می‌خواهیم درآمد کسب کنیم؟ این یک سؤال نبود، این یک فرصت بزرگ شد تا راهی که بازی را بازارگردانی می‌کردیم، تغییر دهیم. سؤال بیشتر در این مورد بود که چگونه ما باید هزینه این مسأله را بدهیم؟»

احتمالاً بذره‌ای لیگی جدا از خشونت‌های اواسط دهه هشتاد کاشته شد ولی فوتبال انگلیسی هیچ‌وقت راهی برای دوباره سازماندهی خود پیدا نکرد تا اینکه گزارش تیلور منتشر شد (و این بدون آن بازی به یادماندنی در آنفیلد امکان‌پذیر نبود).

این نتیجه مستقیم هیلزبورو بود که بازی تعیین قهرمان منتقل شد به جمعه شب بعد از آنکه سایر تیم‌ها فصل برایشان به پایان رسیده بود. و این از قبل در تقویم مسابقات در نظر گرفته شده بود.

این بدین معنا بود که وقتی توماس آن کار غیرقابل تصور را انجام داد، تمام ملت می‌توانستند آن را تماشا کنند. در این لحظه مدیران تلویزیون، ظرفیت فوتبال به عنوان یک درام احساسی قابل فروش را درک کردند.

خیلی تلخ است که یک تراژدی فوتبال انگلیس را از تاریکی نجات داد و مطمئناً احمقانه است که حادثه هیلزبورو را راهی سازنده تفسیر کرد.

علی‌رغم اینکه پیروزی ۲ بر هیچ آرسنال در آنفیلد بیشتر به عنوان چیزی دیده می‌شود که چشم‌انداز ورزش را تغییر داد اما گزارش تیلور تأثیر مهم‌تری روی آینده ورزش گذاشت. پروفیسور روگان تیلور، رئیس گروه تحقیقات دانشگاه لیورپول به گاردین می‌گوید: «بازی مرد و دوباره زنده شد. بعضی‌ها شاید از چیزی که فوتبال به آن تبدیل شده راضی نباشند اما زمانی که دولت آماده بود تا آن را به همان گرد و غبار معدنچیان و هر چیزی که بوی دود می‌داد و متعلق به طبقه کارگر بود، تقلیل دهد، تیلور برای آن آینده جدیدی نوشت.»

